21/12/2021

«Ο Άγιος Ιερομάρτυς Χρυσόστομος Σμύρνης και οι Άγιοι της Μικρασίας»

/ Ενορίες

Εκδήλωση με θέμα «Ο Άγιος Ιερομάρτυς Χρυσόστομος Σμύρνης και οι Άγιοι της Μικρασίας», πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 19 Δεκεμβρίου, στο Πνευματικό Κέντρο του Ιερού Ναού Ευαγγελιστρίας Πειραιώς, στο πλαίσιο του διαδικτυακού προγράμματος «ENOPIA εν δράσει…».

Η συνάντηση διοργανώθηκε σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Επιστημόνων Πειραιώς (Σ.Ε.Π.), και εντάσσεται στη σειρά των διαλέξεων, με τον γενικό τίτλο «1922-2022 (100 χρόνια δίχως Μικρασία): Ιστορικές αλήθειες και προβληματισμοί στο κατώφλι της επετείου των 100 χρόνων από την κορύφωση της Γενοκτονίας του Μικρασιατικού Ελληνισμού», που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του φετινού προγράμματος. Συμμετείχαν, ο κ. Κωνσταντίνος Χολέβας, Πολιτικός Επιστήμων, Συγγραφέας, και η κα Ελένη Δικαίου, Συγγραφέας, ενώ συντόνισε ο Πρόεδρος του Σ.Ε.Π. κ. Παναγιώτης Χαρατζόπουλος, Φυσικός Msc, MEd.

Την γη αυτή αγίασαν με το αίμα τους ή με τον οσιακό βίο τους και την διδασκαλία

τους μεγάλες μορφές της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Ήδη από τον 2ο μ.Χ. αιώνα η ελληνοκατοικημένη Μικρά Ασία γίνεται τόπος μαρτυρίου για πολλούς Χριστιανούς.

Παναγιώτης Χαρατζόπουλος

Προλογίζοντας ο κ. Χαρατζόπουλος, τόνισε ότι το 2022 συμπληρώνονται 100 χρόνια δίχως Μικρασία, όχι όμως και δίχως μνήμη Μικρασίας.

Μνήμη των πραγματικά αλησμόνητων πατρίδων, που χάρη στις άοκνες και συνεχείς προσπάθειες και των μικρασιατών της πρώτης γενιάς, αλλά και των απογόνων τους των μετέπειτα γενεών, έχει παραμείνει άσβεστη και βαθιά χαραγμένη.

Κωνσταντίνος Χολέβας

Ακολούθως ο κ. Χολέβας μίλησε για τους χριστιανούς αγίους και μάρτυρες της Μικράς Ασίας. Οι Χριστιανικές καταβολές της Μικρασιατικής γης αποδεικνύονται από τα ονόματα των 7 Εκκλησιών της Αποκαλύψεως του Ιωάννου (Έφεσος, Σμύρνη, Πέργαμος, Λαοδικεία, Σάρδεις, Φιλαδέλφεια, Θυάτειρα) και από την ίδρυση χριστιανικών κοινοτήτων από τον ίδιο τον Απόστολο Παύλο. Μεγάλες Οικουμενικές Σύνοδοι έλαβαν χώρα στην Μικρασιατική γη και συγκεκριμένα το 325 μ.Χ. στη Νίκαια, το 451 μ.Χ. στην Χαλκηδόνα.

Την γη αυτή αγίασαν με το αίμα τους ή με τον οσιακό βίο τους και την διδασκαλία τους μεγάλες μορφές της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Ήδη από τον 2ο μ.Χ. αιώνα η ελληνοκατοικημένη Μικρά Ασία γίνεται τόπος μαρτυρίου για πολλούς Χριστιανούς, που καταδιώκονται από την ειδωλολατρική Ρωμαϊκή εξουσία.

«Κορυφαίος μεταξύ αυτών ο Άγιος Πολύκαρπος, Επίσκοπος Σμύρνης, του οποίου το μαρτύριο τοποθετείται μεταξύ του 156 μ.Χ. και του 168 μ.Χ. Η Εκκλησία μας τιμά την μνήμη του στις 23 Φεβρουαρίου.

Μικρά Ασία είναι και ο Πόντος. Γι’ αυτό αξίζει να στρέψουμε το νου μας στην ιερά μνήμη του Αγίου Ευγενίου του Τραπεζουντίου, ο οποίος μαρτύρησε στις 21 Ιανουαρίου 292 με διαταγή του τοπικού άρχοντος Λυσία. Η τιμή του καθιερώθηκε επί των Αυτοκρατόρων Μεγάλων Κομνηνών και ετιμάτο στην Τραπεζούντα, όπως ετιμάτο και ο Άγιος Δημήτριος στην Θεσσαλονίκη.»

Κάθε Μάρτιο, συνέχισε ο κ. Χολέβας, μέσα σε τέσσερις ημέρες τιμούμε τη μνήμη πολλών Μικρασιατών μαρτύρων. Στις 9 Μαρτίου τιμούμε τους 40 μάρτυρες της Σεβαστείας, που θανατώθηκαν μέσα στα παγωμένα νερά της λίμνης επί

αυτοκράτορος Λικινίου. Όμως στις 6 Μαρτίου τιμούμε τους 42 μάρτυρες τους εν Αμορίω., των οποίων η ιστορία, αποτελεί το προοίμιο των νεομαρτύρων της Τουρκοκρατίας. Δεν θανατώθηκαν από Ρωμαίους ειδωλολάτρες, αλλά από Άραβες Μουσουλμάνους το 845 μ.Χ.

Κεντρική θέση, κυριολεκτικά και μεταφορικά, στην Μικρασιατική γεωγραφία και ιστορία κατέχει η Καππαδοκία. Εκεί γεννήθηκαν ή έδρασαν σπουδαίες μορφές της Εκκλησίας του Χριστού, όπως η Αγία Νίνα, που εκχριστιάνισε την Γεωργία του Καυκάσου, ο Άγιος Θεοδόσιος ο Κοινοβιάρχης, ο Άγιος Γεώργιος ο Τροπαιοφόρος, ο οποίος γεννήθηκε στην Καππαδοκία και μαρτύρησε στα τέλη του 3ου αιώνος μ.Χ. στην Παλαιστίνη, η Αγία Ειρήνη Χρυσοβαλάντου, ο Άγιος Αμφιλόχιος Ικονίου, ο Άγιος Βλάσιος, ο Άγιος Ζήνων και πολλοί άλλοι.

Από τον 7ο αιώνα μ.Χ. η Καππαδοκία καθίσταται μεγάλο κέντρο μοναχισμού και ασκήσεως. Η κορυφαία πάντως στιγμή της Καππαδοκίας ήταν ο Δ΄ αιώνας, όταν γεννήθηκαν και ανδρώθηκαν εκεί τρεις διακεκριμένοι Πατέρες της Εκκλησίας μας. Ο Μέγας Βασίλειος, Επίσκοπος Καισαρείας, ο αδελφός του Γρηγόριος, Επίσκοπος Νύσσης, και ο Γρηγόριος ο Θεολόγος από την Ναζιανζό, που ανεδείχθη Αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως.

Σήμερα οι μελετητές του συγγραφικού έργου τους τους θεωρούν, μαζί με τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, που γεννήθηκε στην Αντιόχεια της τότε ελληνιστικής Συρίας, ως τους Χριστιανούς Πατέρες, οι οποίοι τόνισαν την αξία της ελληνικής παιδείας και βοήθησαν στην δημιουργική συνάντηση Χριστιανισμού και Ελληνισμού.

Στη Μικρασιατική γη έδρασε ο Άγιος Ιωάννης Γ΄ Δούκας Βατάτζης ο Ελεήμων, ο εκ Διδυμοτείχου. Ο Βατάτζης κυβέρνησε με σύνεση, πατριωτισμό και φιλανθρωπία από το 1222 έως το 1254. Ετάφη στη Μονή Σωσάνδρων κοντά στο Νύμφαιο της Μικράς Ασίας. Οι κάτοικοι της μικρασιατικής Μαγνησίας τον τιμούσαν ως Άγιο μέχρι και την καταστροφή του 1922.

Ο Μικρασιατικός Ελληνισμός διατήρησε την ταυτότητά του μέσω της Εκκλησίας του, παρατήρησε ο κ. Χολέβας. Στην Καππαδοκία επί Τουρκοκρατίας 18 ελληνικά χωριά γύρω από τα Φάρασα αναγκάσθηκαν να τουρκοφωνήσουν, αλλά αποφάσισαν να κρατήσουν την Ορθόδοξη Πίστη. «Μιλούσαν τουρκικά, ξέχασαν τα ελληνικά, και η μόνη τους επαφή με την γλώσσα των πατέρων τους ήταν επί αιώνες η Θεία Λειτουργία, η οποία ετελείτο στα ελληνικά. Οι Ορθόδοξοι τουρκόφωνοι Καππαδόκες, γνωστοί και ως καραμανλήδες, διέσωσαν την εθνική τους συνείδηση χάρις στην Ορθοδοξία.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο Άγιος Αρσένιος εκ Φαράσων, ο Χατζηεφέντης όπως τον έλεγαν, ο οποίος εκοιμήθη το 1924, σαράντα ημέρες μετά την αναγκαστική μετακίνησή του στην Ελλάδα.»

Ολοκληρώνοντας ο κ. Χολέβας την αναφορά του σημείωσε πως, την χορεία των Αγίων της Μικράς Ασίας συμπληρώνουν οι εθνοϊερομάρτυρες Επίσκοποι, που μαρτύρησαν το 1922 αρνούμενοι να εγκαταλείψουν το ποίμνιό τους. Δηλαδή ο Σμύρνης Χρυσόστομος, ο Κυδωνιών Γρηγόριος, ο Μοσχονησίων Αμβρόσιος, ο Ικονίου Προκόπιος και ο Ζήλων Ευθύμιος, ο ήρωας του Ποντιακού αγώνος.

Ελένη Δικαίου

Η κα Δικαίου αναφέρθηκε ειδικότερα στο πρόσωπο του αγίου εθνοϊερομάρτυρα Χρυσοστόμου Σμύρνης. Η ίδια, μεγάλωσε στον προσφυγικό συνοικισμό του Βόλου, τη Νέα Ιωνία, και η μητέρα της ήταν ένα από τα παιδιά που ξεριζώθηκαν από την Σμύρνη, τον φοβερό Αύγουστο του 1922.

Στο συνοικισμό, οι πρόσφυγες που επέζησαν από την καταστροφή και την γενοκτονία, μιλούσαν συνέχεια για τις πατρίδες τους της ανατολής.

«Ιστορίες γλυκές, τρυφερές, αστείες καμιά φορά, για τις όμορφες μέρες. Κι ύστερα άλλες ιστορίες τρομακτικές, για καταστροφή, σφαγές και πυρκαγιά.

Ένα πλήθος προσωπικών μαρτυριών για όσα συνέβησαν τότε και για τον τελευταίο Μητροπολίτη Σμύρνης Χρυσόστομο, που κατακρεουργήθηκε από τον τουρκικό όχλο, προσπαθώντας να προστατέψει, μόνος αυτός, τους Σμυρνιούς και χιλιάδες πανικόβλητους πρόσφυγες από το εσωτερικό της Μικρασίας.

Στη Νέα Ιωνία Βόλου, τον τελευταίο Μητροπολίτη Σμύρνης, άγιο τον αποκαλούσαν όλοι, πολλοί πριν την επίσημη αγιοκατάταξη του, και η φωτογραφία του, ήταν στα εικονίσματα με τους άλλους αγίους.»

Ο τραγικός του θάνατος, συνέχισε η κα Δικαίου, ήταν το επιστέγασμα της πορείας ενός λαμπρού θεολόγου, ενός διανοούμενου συγγραφέα, ενός σπουδαίου ρήτορα, ενός γενναίου άνδρα.

Ο οποίος, ενώ γνώριζε τι επρόκειτο να του συμβεί, έμεινε να περιμένει τους Τούρκους στην προδομένη Σμύρνη. Ενός κληρικού, ο οποίος τιμώντας το ράσο του, πέθανε ευλογώντας τους βασανιστές του.

Το 1993 ο Χρυσόστομος Σμύρνης ανακηρύχθηκε άγιος, μαζί με τους αρχιερείς Κυδωνιών Γρηγόριο, Μοσχονησίων Αμβρόσιο, Ικονίου Προκόπιο και Ζήλων Ευθύμιο,

καθώς και τους κληρικούς και λαϊκούς που σφαγιάστηκαν κατά την μικρασιατική καταστροφή.

Ακολούθως η κα Δικαίου, αναφέρθηκε στην συγγραφή του βιβλίου της «Ο τελευταίος Έλληνας της Σμύρνης», γραμμένο για τον Χρυσόστομο Σμύρνης.

Έχοντας ένα μεγάλο μέρος από τις πληροφορίες που χρειαζόταν, τις συμπλήρωσε ερευνώντας όσο περισσότερες αξιόπιστες πηγές μπορούσε να βρει.

«Από τη στιγμή που άρχισα να γράφω το βιβλίο, μέχρι που το τελείωσα, είχα την αίσθηση πως ακροβατώ ανάμεσα στο συναξάρι ενός αγίου και το ιστορικό μυθιστόρημα.

Γιατί ο Χρυσόστομος, δεν ήταν μόνο ο ποιμήν ο καλός, ο οποίος σφράγισε με τον μαρτυρικό του θάνατο τις τραγικές μέρες της μικρασιατικής καταστροφής, αλλά ο άνθρωπος ο οποίος με την ζωή και το θάνατο του, σηματοδοτεί όλα όσα δένουν τις αξέχαστες πατρίδες, με εμάς τους απογόνους των προσφύγων αυτής της καταστροφής.

Οι οποίοι δεν μισούμε, όπως δεν μισούσε κι εκείνος, δεν ζητάμε εκδίκηση, εκείνος πέθανε ευλογώντας τους βασανιστές του, αλλά ελπίζουμε σε μια επιστροφή ειρηνική στον τόπο. όπου μεγαλύτερη αρετή στον άνθρωπο, θεωρούσε την ανθρωπιά του.»

Για την ίδια την κα Δικαίου, το βιβλίο «Ο τελευταίος Έλληνας της Σμύρνης», δεν είναι ένα ακόμη από τα βιβλία της, αλλά η εκπλήρωση του χρέους, κάποιου ο οποίος έχει την δυνατότητα να απευθύνεται στους νέους και τα παιδιά, προκειμένου να γκρεμιστούν στερεότυπα τα οποία δημιουργούν λάθος πρότυπα.

Φωτίζοντας αλήθειες για την μικρασιατική καταστροφή και τον άνθρωπο ο οποίος, με την ζωή και τον θάνατο του, σηματοδοτεί αυτό το οποίο ονομάζουμε Μικρά Ασία, ως ιδέα και τρόπο ζωής.

«Τον τελευταίο Μητροπολίτη Σμύρνης, έναν γενναίο που προσπάθησε μέχρι την τελευταία στιγμή να προστατεύσει τον λαό του, και πέθανε όχι πολεμώντας όπως όλοι οι γενναίοι, αλλά συγχωρώντας όπως όλοι οι άγιοι.»

Την εκδήλωση μπορείτε να παρακολουθήσετε εδώ:

«Ο Άγιος Ιερομάρτυς Χρυσόστομος Σμύρνης και οι Άγιοι της Μικρασίας»

